

Kommunal- og forvaltningskomiteen

Stortinget

0026 Oslo

Oslo, 11. november 2013

Åpen høring i Kommunal- og forvaltningskomiteen vedrørende forslag for Statsbudsjettet 2014

Kommentarer fra Norsk Teknologi, en landsforening i NHO

Vi takker for muligheten til å gi kommentarer til Statsbudsjettet 2014. Blant hovedprioriteringene på Statsbudsjettet for Kommunal- og moderniseringsdepartementet er forebygging og bekjemping av boligsosiale problemer, flere boliger av god kvalitet og en mer effektiv byggeprosess. Bevilgninger til Husbanken og arbeidet med Bygg21 vil bidra til å nå disse målene, men enda mer viktig vil det være å utforme målrettede rammer i bygningspolitikken som sikrer økt fokus på kostnadsoptimalitet og lave livsykluskostnader. Vi ønsker derfor å ta opp 3 saker i forbindelse med byggt teknisk forskrift og det tilgrensede lovverket.

1. Krav til energiytelse i teknisk forskrift

I fjorårets byggemelding og klimamelding ble det slått fast at energikrav i teknisk forskrift skal settes til passivhusnivå i 2015 og nær nullenerginivå i 2020. Kommunal- og moderniseringsdepartementet er nå i ferd med å få utarbeidet nye forskriftskrav som skal ut på høring på nyåret. For at målet om passivhusnivå skal ivareta allmenne og private hensyn til kostnadsoptimalitet, er det nødvendig å endre dagens ensidige fokus på passive energikvaliteter, som f.eks. lufttetthet, isolasjonstykkelse og kvalitet på vinduer og dører. Det er på høy tid at energikrav i teknisk forskrift tilrettelegger for energieffektiv drift og forvaltning i tråd med brukernes behov og byggets funksjon.

Det er en allment kjent problemstilling at dagens energikrav ikke tilrettelegger for installasjon av tekniske anlegg og løsninger som sikrer effektiv energibruk. Konsekvensen av manglende fokus på effektiv energiforvaltning er synliggjort i en rekke utredninger som viser at nye bygg, også passivhus, bruker vesentlig mer energi enn det man har beregnet at de skal gjøre etter norsk standard (NS 3031). Behovsstyring av belysning, samt integrert behovsstyring av varme, kjøling og ventilasjon er eksempler på energitiltak som åpenbart vil kunne realisere store kostnadseffektive energibesparelser. Det er ingen grunn til at vi i 2015 skal bygge bygg der lys og varme står konstant på i delvis tomme bygg, 24 timer i døgnet, 7 dager i uken.

2. Krav til energiforsyning i teknisk forskrift

Norsk Teknologi er svært positive til at man i den nye regjeringserklæringen fra Høyre og Fremskrittspartiet vil sikre utfasing av fyring med fossil olje i alle offentlige bygg innen 2018 og forby bruk av fossil olje i oppvarming i alle bygg fra 2020. Dette utgjør i dag 3 % av Norges samlede utslipp som over tid enkelt kan fases ut gjennom et forbud i teknisk forskrift. Forbudet bør derfor komme allerede i teknisk forskrift i 2015.

Vi er imidlertid kritisk til en eventuell videreføring av dagens krav til energiforsyning som begrenser mulighetene til bruk av elektrisitet til varformål i nybygg og rehabiliteringer. I den forbindelse viser vi til et stadig voksende nasjonalt overskudd av fornybar elektrisitet, både i form av kraft og effekt, samt et stadig mer robust nasjonalt strømmnett. Utviklingen i kraftforsyningen tilsier at elektrisitet vil være løsningen på – og ikke årsaken til - energi- og klimautfordringene. Dessverre reflekterer ikke dagens krav til energiforsyning denne virkelighetsforståelsen, og store samfunnsressurser går med til å

konvertere forbruk av elektrisitet til andre alternativer. Dette er ressurser som kunne bli allokert til å redusere energiforbruket i bygget, eventuelt redusere byggekostnadene. Sistnevnte vil bidra til forebygging og bekjemping av boligsosiale problemer i dagens pressede boligmarked.

3. Tilknytningsplikt til fjernvarme

Norsk Teknologi har lenge vært kritiske til tilknytningsplikt til fjernvarme ettersom den griper inn i etablerte markeder for varmeløsninger. Regulering av fjernvarmens tilknytningsplikt har i stor grad vært uendret siden 1980-tallet, samtidig som store deler av det tilgrensende regelverket, bl.a. for kraftforsyning og energikrav i bygg har blitt vesentlig endret siden den tid. Som følge av dette har det de siste årene oppstått en rekke målkonflikter mellom utøvelse av tilknytningsplikt for fjernvarme og øvrige energi- og klimapolitiske målsetninger. Det største problemet er at tilknytningsplikten fremstår som en sentral barriere som hindrer utbyggere å realisere prosjekter med høye energimål, f.eks. i form av passivhus. Vi kan dokumentere en rekke prosjekter der tilknytningsplikten har hindret slike prosjekter i å bli realisert. Vi tar derfor sterk avstand fra alle regulatoriske rammer som begrenser forbrukernes valgfrihet, øker kostnadene både privat- og samfunnsøkonomisk, samt hindrer innovasjon og nytenkning på tvers av bransjer og fagfelt. Det gjør tilknytningsplikten, og derfor ønsker vi å åpne for valgfrihet for de aktører som setter seg ambisiøse energi- og klimamål i sine prosjekter. Konkrete utfordringer som kan tilskrives tilknytningsplikten er som følger:

- Tilknytningsplikten oppleves som en alvorlig inngripen i forbrukernes valgfrihet og et forstyrrende element i et ellers velfungerende marked for energiløsninger i bygg.
- Tilknytningsplikten hindrer forbrukerne i å velge den mest kostnadsoptimale varmeløsningen.
- Uklare kriterier for unntak fra tilknytningsplikten skaper usikkerhet og uforutsigbarhet knyttet til mulighetene for alternative lokale energiløsninger
- Krav om fjernvarme hindrer innovasjon og nytenkning knyttet til alternative energiløsninger i bygg
- Tilknytningsplikt til fjernvarme hindrer forbrukerne i å få tilgang til energikontrakter tilpasset eget behov, f.eks. i form av prissikring og mulighet for innkjøp av energitjenester på anbud.

Norsk Teknologi stiller seg også spørsmål om nødvendigheten av tilknytningsplikten, sett fra eventuelle hensyn til fjernvarmeselskapets økonomi. For det første stiller NVE krav om at et fjernvarmeprosjekt skal være samfunnsøkonomisk lønnsomt for at konsesjon skal kunne tildeles. I et bedriftsøkonomisk perspektiv mottar fjernvarmeselskapene videre en rekke direkte og indirekte subsidier som i sum burde gjøre fjernvarmen konkurransedyktig, herunder støtte fra Enova, anleggsbidrag fra utbygger, uriktig prisstruktur på nettleien, redusert sats på elavgift samt fritak fra Enova-avgift. Samlet sett gir disse rammebetingelsene fjernvarmen en konkurransemessig fordel på ca. 70-100 øre/kWh sammenlignet med en løsning basert på bruk av direktevirkende elektrisitet. Dersom fjernvarmeselskapene ikke er i stand til å tilegne seg kunder i varmemarkedet med disse incentivene, er det naturlig å være kritisk til en videreføring av tilknytningsplikten, både i et samfunnsøkonomisk og et privatøkonomisk perspektiv. Norsk Teknologi mener derfor at behovet for tilknytningsplikten har gått ut på dato.